

5.

Milattan önce altıncı yüzyılın ikinci yarısında Güney İtalya'da Pitagoras tarafından kurulmuş olan Pitagorasçı Okul, Thales, Anaximenes, Anaximandros gibi felsefeyle felsefenin kendisi için değil, pratik amaçlar için uğraşmıştır. Pitagorasçılar için amaç, insanlara evren hakkında bilgi vermektir. İnsanları kurtarmak, doğum ve ölüm çarkının dışına çıkarmaktır. Ancak Pitagorasçılar da doğa filozoflarında gördüğümüz *arkhe* sorununu ele almışlardır. Doğa filozoflarının maddeyi, bir şeyin kendisinden doğmuş olduğu maddi nedeni temel aldıkları yerde, Pitagorasçılar matematiksel ilkeleri öne çıkarmış ve bir şeyin yapısı, onun yerine getirmek durumunda olduğu işlev, yöneldiği amaç ortaya konduğu zaman, o şeyin açıklanmış olacağını kabul etmişlerdir. Bu açıklama tarzını Aristotelesçi açıklama tarzı veya kavramsal çerçeve içine yerleştirirsek şunları söyleyebiliriz: daha önce bir olan neden sayısı ikiye çıkmış, maddi neden formel nedenle tamamlanmıştır.

Buna karşılık, Pitagorasçılar da aynı şekilde iki ilkenin olduğunu söylemişler, ancak buna kendilerine özgü olan şu iki noktayı eklemişlerdir: Pitagorasçılar sonluluk veya Bir olanın ve sonsuzluğun, başka bazı şeylerin, örneğin ateş, toprak veya bu tür diğer herhangi bir şeyin nitelikleri olmadığını, tersine sonsuzluk ve Bir olanın kendilerinin, yüklemi oldukları şeylerin tözleri olduğunu düşünmekteydiler. Sayının herşeyin tözü olduğunu söylemelerinin nedeni de budur. Onlar daha sonra öz sorunuyla ilgili olarak görüşler belirtmeye ve tanımlar vermeye başlamışlardır⁸.

Pitagorasçılar, tıpkı kendilerinden önceki doğa filozofları gibi, *arkhe* problemiyle ilgilenmişler ve varolan herşeyin *arkhesinin* sayı olduğunu söyleyerek asıl varlığa ilişkin tümel bir bilgi yargısı dile getirmişlerdir.

2.2. Değişme Sorunu

Antikçağ'da varlık problemiyle ilgili olan *arkhe* sorunu, Herakleitos'la devam etmiştir, ancak Herakleitos Elea Okulu'yla birlikte varlık problemiyle ilgili olarak değişme problemini ele almıştır. Hem Doğa Filozofları hem de Pitagorasçılar çokluğun (görünüşlerin) gerisindeki birliğe yöneldiklerinden, gerçeklikteki değişme olgusunu açıklayamamışlardır. Yani, onlar birlikten çokluğa geçiş süreci

üzerinde durmamışlar, gerçeğin tek bir *arkhed*ten meydana geldiğini düşünmüşlerdir. Doğa Filozofları ve Pitagorasçılar tarafından herşeyin kendisinden meydana geldiği kalıcı, değişmez ögeyle değişme durumu hakkında bir açıklama yapılmamıştır. Ancak, Herakleitos ve Parmenides değişme problemi üzerine yoğunlaşarak, değişmeyi açıklamaya çalışmışlardır.